

อัตราการจบการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต^{จากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น}

อนงค์ศรี ข้อสอน*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาอัตราการจบการศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) จากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระหว่างปีการศึกษา 2516-2555 จำนวน 40 รุ่น 5,598 คน จบไปแล้วจำนวน 34 รุ่น 3,966 คน เก็บข้อมูลจากหน่วยทะเบียนนักศึกษา หน่วยพัฒนานักศึกษา ฐานข้อมูลศิษย์ก่า ใช้ค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การรับเข้าศึกษาหลักสูตร พ.บ. (รุ่น 1-40) ขึ้นอยู่กับนโยบายกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ มี 2 โครงการหลัก คือ โครงการปกติ (รวมโควตาพิเศษฯ) ร้อยละ 81 (4,545 คน) และโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท (The Collaborative Project to Increase Production of Rural Doctor, CPIRD) และโครงการกระจายแพทย์หนึ่งอำเภอหนึ่งทุน (One District One Doctor, ODOD) ร้อยละ 19 (1,053 คน) อัตราการจบหลักสูตร พ.บ. ทั้งหมด 34 รุ่น ร้อยละ 95.71 (3,796 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 84.06 (3,191 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 15.75 (598 คน) โครงการปกติ จบหลักสูตร พ.บ. ร้อยละ 95.81 (3,434 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 83.49 (2,867 คน) ส่วนโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท อัตราการจบร้อยละ 94.76 (362 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 89.50 (324 คน) อัตราการจบของกลุ่มรับตรง ร้อยละ 96.09 (2,039 คน) กลุ่มรับจากส่วนกลางร้อยละ 95.74 (1,348 คน) กลุ่มโครงการผลิตแพทย์เพิ่มระยะที่ 1 (CPIRD 1) มีอัตราการจบสูงสุด คือร้อยละ 96.55 (196 คน) กลุ่มโครงการผลิตแพทย์เพิ่มระยะที่ 2 (CPIRD 2) จบร้อยละ 93.25 (152 คน) และกลุ่มโครงการกระจายแพทย์หนึ่งอำเภอหนึ่งทุน (ODOD) จบร้อยละ 87.5 (14 คน) เมื่อศึกษาทุกระยะ 10 ปี พบว่า ระยะปีที่ 1-10 โครงการปกติรับเข้า 584 คน จบร้อยละ 93.87 (551 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 82.94 (457 คน) ระยะปีที่ 11-20 โครงการปกติและโครงการผลิตแพทย์เพิ่มระยะแรก รับเข้า 1,284 คน จบร้อยละ 95.87 (1,231 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 78.15 (962 คน) ระยะปีที่ 21-32 โครงการปกติ และโครงการผลิตแพทย์เพิ่ม CPIRD 1 รับเข้า 1,571 คน จบร้อยละ 96.69 (1,519 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 87.29 (1,326 คน) ระยะปีที่ 33-40 จบแล้ว 2 รุ่น คือ รุ่น 33-34 รับเข้า 538 คน จบร้อยละ 94.42 (508 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 90.75 (461 คน) สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโครงการปกติในกลุ่มรับตรงและกลุ่มรับจากส่วนกลางใกล้เคียงกันและ โครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบทระยะที่ 1 (CPIRD 1) มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากที่สุด

คำสำคัญ: อัตราการจบการศึกษา, คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, โครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท, โครงการกระจายแพทย์หนึ่งอำเภอหนึ่งทุน

Abstract **Graduation Rates of the Doctor of Medicine Program of Khon Kaen University**

Anongsri Ngoson

Faculty of Medicine, Khon Kaen University.

The purpose of this study is to identify graduation rates of Doctor of Medicine (M.D.) program of Khon Kaen University during the academic year 1973-2012, with total number of 5,598 students from 40 admission classes. There were 3,966 alumni from 34 graduated classes. The information was collected from the Registrar Office, Student Development Unit, and School Alumni Database, using percentage for data analysis. The M.D. program responded to the policy of the Human Resources for Health Committee, the admissions of students (classes# 1-40) were under two core projects: 1) Normal Project (including the extra quota admissions), and 2) Mega Project for producing medical practitioners (the Collaborative Project

*คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

to Increase Production of Rural Doctor or CPIRD and the One District One Doctor or ODOD), at 81% (or 4,545 persons), and 19% (or 1,053 persons), respectively. The graduation rate of MD program from 34 classes, was 95.71% (3,796 persons). The on-time graduation rate was 84.06% (3,191 persons); while delayed graduation rate was 15.75% (598 persons). Under the Normal Project, the graduation rate was 95.81% (or 3,434 persons), of which on-time graduation was 83.49% (or 2,867 persons). Under the Mega Project (CPIRD and ODOD), the graduation was 94.76% (362 persons), of which on-time graduation was 89.50% (324 persons). The graduation rate under the Direct Admission group was 96.09% (or 2039 persons). Additionally, the graduation rate of Central Admission group was 95.74% (1,348 persons), the CPIRD 1 with a maximum rate of 96.55% (196 persons), the CPIRD 2 93.25% (152 persons), and the ODOD 87.5% (14 persons). When studied on graduation rate in every 10 years, Phase 1: Year 1st - 10th (1973-1982), the Normal Project admitted 584 students with graduation rate of 93.87% (or 551 persons), and on-time graduation rate of 82.94% (or 457 persons). Phase 2: Year 11th - 20th, the Normal Project and CPIRD 1 admitted 1,284 students with graduation rate of 95.87% (or 1,231 persons), and on-time graduation rate of 78.15% (or 962 persons). Phase 3: Year 21rd - 32nd, the Normal Project and CPIRD 1, admitted 1,571 students with graduation rate of 96.69% (or 1,519 persons), and on-time graduation rate of 87.29% (or 1,326 persons). Phase 4: Year 33rd - 40th, only 2 classes, i.e. Class# 33 - 34 (538 students) were graduated at a rate of 94.42% (or 508 persons), and on-time graduation rate of 90.75% (or 461 persons). The academic achievements of Direct Admission and Central Admission, under Normal Project, were relatively similar and the CPIRD 1 reached maximum academic achievement.

Keywords: *graduation rate; Faculty of Medicine Khon Kaen University, the Collaborative Project to Increase Production of Rural Medical Physicians (CPIRD), One District One Doctor (ODOD)*

ภูมิหลังและเหตุผล

คณภาพแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นคณและแพทยศาสตร์ที่ถือกำเนิดเป็นลำดับที่ 5 ของประเทศไทย และเป็นลำดับที่ 2 ของส่วนภูมิภาค ต่อจากคณแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นเป็นคณและวิชาที่ 6 ของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปัจจุบันสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีโรงพยาบาลศรีนครินทร์ เป็นสถานฝึกปฏิบัติการทางการแพทย์ นักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมที่นี่ ยังมีโรงพยาบาลเครือข่ายผลิตแพทย์ 4 สถาบัน ผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท (Mega project: CPIRD 1-2⁽¹⁾, ODOD⁽²⁾ ได้แก่ โรงพยาบาลขอนแก่น (2538), โรงพยาบาล สระบุรีประเสริฐ (2538), โรงพยาบาลอุดรธานี (2552), และ โรงพยาบาลมหาสารคาม (2553) มีโรงพยาบาลชุมชนเป็นที่ฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในช่วงที่เรียน ปี 3 - 5

ด้วยปัจจัยที่ต้องการผลิตแพทย์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนในพื้นที่ คณแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงมีนโยบายรับนักศึกษา 2 ประเภท คือ รับนักเรียนเรียนต่อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โควตา) ร้อยละ 60 และรับจากส่วนกลางผ่านการสอบคัดเลือกของทบทวนมหาวิทยาลัยอีก ร้อยละ 40 โดยคาดหวังว่าบัณฑิตแพทย์ที่มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเลือกปฏิบัติงานในท้องที่ที่เป็นบ้านเกิดหรือจังหวัดใกล้เคียง

การรับนักศึกษาแพทย์รุ่นแรกในปี พ.ศ. 2516 รับโอนนักศึกษามากองค์วิทยาศาสตร์จำนวน 16 คนเพื่อมาเรียน ในชั้นปีที่ 2 หลังจากนั้น จึงรับนักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกตั้งแต่รุ่นที่ 2 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน มีการรับนักศึกษาแพทย์มาแล้ว 40 รุ่น บัณฑิตรุ่นแรกสำเร็จการศึกษาในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2522 รุ่นสุดท้ายจบการศึกษาในปี 2554 เป็นรุ่นที่ 34

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอัตราการจบการศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตร์ บัณฑิตจากคณแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ โครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท (The Collaborative Project to Increase Production of Rural Doctor) CPIRD 1: ผลิตแพทย์เพิ่มฯ ปีการศึกษา 2538-2547 และ CPIRD2: ผลิตแพทย์เพิ่มฯ ปีการศึกษา 2548-2555

² โครงการกระจายแพทย์หนึ่งอำเภอหนึ่งทุน (One District One Doctor Project) ODOD : ผลิตแพทย์ ปีการศึกษา 2548-ปัจจุบัน

ระเบียบวิธีคึกษา

รูปแบบการคึกษา เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ
วิธีการคึกษา คึกษาข้อมูลนโยบายการผลิตแพทย์ แผนแม่บทการผลิตแพทย์แห่งชาติ คึกษาข้อตกลงความร่วมมือผลิตแพทย์กับกระทรวงสาธารณสุขและสถาบันต่างๆ เพื่อหาอัตราการรับเข้าคึกษาในโรงเรียนแพทย์แต่ละสถาบัน ตามโครงการที่ปรากฏในแผนแม่บท⁽¹⁾ และมติที่ประชุมนโยบายกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ แบ่งช่วงเวลาคึกษาเป็น 4 ช่วง ทุกระยะ 10 ปี เครื่องมือที่ใช้เป็นตาราง excel ที่ออกแบบมาเฉพาะในการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ 3 แหล่ง คือ แหล่งที่ 1 หน่วยทะเบียนนักคึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เก็บข้อมูลดังนี้ (1) รหัสรับเข้า (ปีที่รับเข้า) (2) ชื่อ-สกุlnักคึกษา (3) วันที่-ปีที่จบการคึกษา (4) โครงการที่รับเข้า (ประเภทที่รับเข้า) (5) ภูมิลำเนาเดิม แหล่งที่ 2 ค้นข้อมูลที่หน่วยพัฒนานักคึกษาเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมในประเภทนักคึกษาที่รับทุนโครงการรายจ่ายแพทย์หนึ่งอำเภอหนึ่งทุน (ODOD) แหล่งที่ 3 ค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยแพทยศาสตร์คึกษาโรงพยาบาลขอนแก่น เพื่อหารายชื่อนักคึกษาโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท (CPIRD 1) และนำไปจัดทำฐานข้อมูลคิชช์เก่าคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (เป็นข้อมูลทุกตัวแปร) เพื่อตรวจสอบข้อมูลให้สอดคล้องตรงกัน ทั้งนี้การจัดทำฐานข้อมูลคิชช์เก่าจะปรากฏเฉพาะชื่อสกุลและที่อยู่ปัจจุบันของคิชช์เก่าท่านนั้นและนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมไว้ในชุดข้อมูลตั้งแต่ มิถุนายน 2555-ธันวาคม 2555

สถานที่คึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประชากรที่คึกษา เป็นคิชช์เก่าหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 34 รุ่น ตั้งแต่รุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 34 จำนวน 3,966 คน และนักคึกษาปัจจุบันรุ่นที่ 35 ถึงรุ่นที่ 40 จำนวน 1,629 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 5,598 คน

ผลการคึกษา

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รับนักคึกษาเข้า

คึกษาหลักสูตร พ.บ. ระหว่างปีการคึกษา 2516-2555 ทั้งหมด 40 รุ่น จำนวน 5,598 คน จบการคึกษาทั้งหมด 34 รุ่น (ถึงปีการคึกษา 2555) จำนวน 3,796 คน การผลิตแพทย์ตามนโยบายกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ มี 2 โครงการหลัก คือ โครงการปกติ (นับรวมโครงการพิเศษ) และโครงการผลิตแพทย์เพิ่มตามนโยบายของรัฐ (โครงการ Mega Project)⁽¹⁾ ในโครงการหลัก ยังมีการจำแนกประเภทการรับเข้าตามวัตถุประสงค์ของโครงการดังนี้

1. โครงการปกติ ประกอบด้วย ประเภทรับตรงและประเภทรับจากส่วนกลาง
2. โครงการ Mega Project⁽³⁾ ประกอบด้วย โครงการ CPIRD I, โครงการ CPIRD II, และโครงการ ODOD
3. โครงการพิเศษ (นับรวมในโครงการปกติ) ประกอบด้วย โครงการ นร. 4 จังหวัดภาคใต้⁽⁴⁾ โครงการ ชพ. 4-5⁽⁵⁾ โครงการชีว-โอลิมปิก⁽⁶⁾ โครงการนักเรียนต่างชาติ⁽⁷⁾ โครงการแพทย์ 5 ปี⁽⁸⁾ โครงการ ปรด.-พ.บ.⁽⁹⁾ โครงการ MDX⁽¹⁰⁾

1. อัตราการรับเข้าคึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

อัตราการรับเข้าคึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (ตารางที่ 1) ทั้งหมด 40 รุ่น จำนวน 5,598 คน เป็นโครงการ

³ โครงการ Mega Project ครั้งแรกปี พ.ศ. 2525, โครงการ CPIRD 1 ปี พ.ศ. 2538, โครงการ CPIRD 2 ปี พ.ศ. 2548 และโครงการ ODOD ปี พ.ศ. 2548

⁴ โครงการ นร. 4 จังหวัดภาคใต้ เป็นโครงการความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยกับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁵ โครงการ ชพ. 4-5 หมายถึงโครงการรับเข้าราชการ (อาจารย์) เข้าเรียนแพทย์ ใช้เวลาเรียน 5 ปี (ปี 2-6)

⁶ โครงการชีว-โอลิมปิกหมายถึงโครงการรับนักคึกษาที่มีความสามารถพิเศษเข้าคึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต

⁷ โครงการนักเรียนต่างชาติเป็นโครงการความร่วมมือของกระทรวงการต่างประเทศกับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁸ โครงการแพทย์ 5 ปี หมายถึงโครงการรับผู้สำเร็จบริญาตเรียลแล้วเข้าเรียนแพทย์ ใช้เวลาเรียน 5 ปี (ปี 2-6)

⁹ โครงการ ปรด.-พ.บ. เป็นโครงการเรียนบริญาตเรียลแล้วจึงเข้าคึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

¹⁰ โครงการ MDX หมายถึงโครงการรับผู้มีความสามารถพิเศษทางวิชาการและภาษาอังกฤษเข้าคึกษาในปี พ.ศ. 2551

ปกติ ร้อยละ 73.08 (4,091 คน) โครงการ Mega Project ร้อยละ 26.92 (1,507 คน)

รายละเอียดของประเภทรับเข้า ดังนี้

(1) โครงการผลิตแพทย์ในแผนปกติ ปีการศึกษา 2516-2555 กลุ่มรับตรงรับเข้าร้อยละ 41 (2,277 คน) กลุ่มรับจากส่วนกลางรับเข้าร้อยละ 27 (1,530 คน)

(2) โครงการผลิตแพทย์เพิ่มตามนโยบายของรัฐ (Mega Project) 2 โครงการ คือ โครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชานบ瑚รยະແຮກປຶກສາ 2525-2537 (รวมอยู่ในแผนปกติ), โครงการ CPIRD 1 (ปีการศึกษา 2538-2547), โครงการ CPIRD 2 (ปีการศึกษา 2548-2556) รับเข้าร้อยละ 20 (1,099 คน) และโครงการกระจายแพทย์ 1 ทุน 1 อำเภอ (ODOD) เริ่มปีการศึกษา 2548 รับเข้าร้อยละ 7 (408 คน)

(3) โครงการพิเศษผลิตแพทย์ตามความต้องการของหน่วยงาน 7 โครงการ รับเข้าร้อยละ 1 (80 คน) ได้แก่ โครงการรับอาจารย์ (ปรีคลินิก) เรียนแพทย์ (ขพ. 4-5), โครงการนักเรียน 4 จังหวัดภาคใต้, โครงการชีวโอลิมปิก, โครงการนักเรียน 4 จังหวัดภาคใต้, โครงการชีวโอลิมปิก,

ตารางที่ 1 แสดงอัตรา.rับเข้าหลักสูตร พ.บ. 2 โครงการ (ปีการศึกษา 2516-2555)

Project	Admission	
	Amount	%
1. Normal Project	4,091	73.08
2. Mega Project	1,507	26.92
Total	5,598	100

ตารางที่ 2 แสดงอัตรา.rับเข้ากลุ่มต่างๆ ของโครงการหลัก รวม 40 รุ่น

Admission classes (year admission)	(1) Normal Project				(2) Mega Project				(3) Extra Project				Total (Amount)	
	Direct		Central		CPIRD		ODOD		MDX		Extra Quota			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Class (รุ่น) 1-40 (year 2516-2555)	2,277	40.68	1,530	27.33	1,099	19.63	408	7.29	204	3.64	80	1.43	5,598	

ตารางที่ 3 แสดงอัตราการจบการศึกษาหลักสูตร พ.บ. (รุ่น 1-34 ปีการศึกษา 2516-2548)

Core Project	Admission Amount	Graduation		Non-graduation		Remain studying
		Amount	%	Amount	%	
(1) Normal Project	3,584	3,434	95.81	128	3.57	9
(2) Mega Project	382	362	94.76	11	2.88	9
¹¹ Class#1-34	3,966	3,796	95.71	139	3.50	18

¹¹ 13 students were dead during the study เสียชีวิตระหว่างศึกษา 13 คน

ตารางที่ 4 แสดงอัตราการจบตามเวลาที่กำหนด

Core Project	Graduation Amount	On-time Graduation		Delaying Graduation		Remain studying
		Amount	%	Amount	%	
(1) Normal Project	3,434	2,867	83.49	563	16.39	9
(2) Mega Project	362	324	89.50	35	9.67	9
รุ่น class# 1-34	3,796	3,191	84.06	598	15.75	18

ตารางที่ 5 แสดงรายละเอียดการจบ พ.บ. ตามประเภทโครงการที่รับเข้า

Type of Admission	Admission (Amount)	Graduation Rate		Non-graduation		Remain studying
		Amount	%	Amount	%	
Normal Project	3,530	3,387	95.95	121	3.43	9
Direct Admission	2,122	2,039	96.09	70	3.30	5
Central Admission	1,408	1,348	95.74	51	3.62	4
Mega Project	382	362	94.76	11	2.88	9
CPIRD I Project	203	196	96.55	7	3.45	0
CPIRD II Project	163	152	93.25	4	2.45	7
ODOD Project	16	14	87.5	0	0	2
Extra Quota	54	47	87.04	7	12.96	0
Students from 4 southern areas	2	2	100	0	0	0
Special Admission (Lecturers)	26	23	88.46	3	11.54	0
Bio-Olympic Project	4	4	100	0	0	0
International Students	3	2	66.67	1	33.33	0
5-years Medial Practitioners	15	15	100	0	0	0
Ph.D. - M.D.	4	1	25	3	75	0
MDX Project	0	0	0	0	0	0
TOTAL	3,966	3,796	95.71	139	3.50	18

ตารางที่ 6 แสดงอัตราการจบตามเวลาที่กำหนดตามประเภทโครงการที่รับเข้า 12 ประเภท (รุ่น 1-34)

Admission types	Graduation (Amount)	On-time Graduation		Delaying Graduation		Remain studying/ Dead
		Amount	%	Amount	%	
Normal Project	3,387	2,829	83.53	554	16.36	9
Direct Admission	2,039	1,710	83.86	329	26.14	5
Central Admission	1,348	1,119	83.01	225	16.69	4
Mega Project	362	324	89.50	35	9.67	9
CPIRD I Project	196	177	90.31	19	9.69	0
CPIRD II Project	152	135	88.82	14	9.21	7
ODOD Project	14	12	85.71	2	14.29	2
Extra Quota	47	38	80.85	9	19.15	0
Students from 4 southern areas	2	1	50	1	50	0
Special Admission (Lecturers)	23	18	78.26	5	21.74	0
Bio-Olympic Project	4	3	75	1	25	0
International Students	2	1	50	1	50	0
5-years Medial Practitioners	15	14	93.33	1	6.67	0
Ph.D. - M.D.	1	1	100	0	0	0
MDX Project	0	0	0	0	0	0
Total	3,796	3,191	84.06	598	15.75	18

2.1 การผลิตแพทย์โครงการปกติ ปีการศึกษา 2516-2555

รับเข้า 2 ประเภท คือ ประเภทรับตรง (เป้าหมายรับเข้าร้อยละ 60) และรับจากส่วนกลาง(เป้าหมายรับเข้าร้อยละ 40) จากตารางที่ 7 กลุ่มรับตรงรุ่น 1-34 (ปีการศึกษา 2516-2549) รับเข้าทั้งหมดจำนวน 2,122 คน จบการศึกษา 34 รุ่น อัตราการจบ พ.บ. ร้อยละ 96.09 (2,039 คน) ไม่จบการศึกษาร้อยละ 3.30 (70 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 83.86 (1,710 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 16.14 (329 คน) ส่วนกลุ่มรับจากส่วนกลาง รุ่น 2-34 (ปีการศึกษา 2517-2549) รับเข้า 1,408 คน จบการศึกษา 33 รุ่น อัตราการจบร้อยละ 95.74 (1,348 คน) ไม่จบการศึกษาร้อยละ 3.62 (51 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 83.01 (1,119 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 16.69 (225 คน) ยังอยู่ระหว่างศึกษาจำนวน 9 คน (และเสีย

ชีวิตระหว่างศึกษา 13 คน)

2.2 โครงการผลิตแพทย์เพิ่มตามนโยบายของรัฐ (Mega Project) ได้แก่

โครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท ระยะแรกปีการศึกษา 2525-2537 (รับเข้ารวมอยู่ในแผนปกติ), โครงการ CPIRD 1 ปีการศึกษา 2538-2547, โครงการ CPIRD 2 ปีการศึกษา 2548-2556 และโครงการกระจายแพทย์ 1 ทุน 1 อำเภอ (ODOD) เริ่มปีการศึกษา 2548

จากตารางที่ 8 อัตราการจบโครงการผลิตแพทย์เพิ่ม CPIRD 1-2 รุ่น 23-34 (ปีการศึกษา 2538-2549) รับเข้าจำนวน 366 คน จบการศึกษา 12 รุ่น อัตราการจบร้อยละ 95.08 (348 คน) ไม่จบการศึกษาร้อยละ 3.01 (11 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 89.66 (312 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 9.48 (33 คน) ยังอยู่ระหว่างศึกษาจำนวน 7 คน

ตารางที่ 7 แสดงอัตราการจบของโครงการปกติ ปีการศึกษา 2516-2549 (รุ่น 1-34)

Normal Project	Admis-sion Amount	Total graduation		Non-graduation		on-time graduation		Delaying graduation		*student persistence status
		Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	%	(Amount)
Direct Admission (Classes#1-34)	2,122	2,039	96.09	70	3.30	1,710	83.86	329	16.14	
Central Admission (Classes#2-34)	1,408	1,348	95.74	51	3.62	1,119	83.01	225	16.69	9
Total	3,530	3,387	95.95	121	3.43	2,829	83.53	554	16.36	22¹²

¹² เสียชีวิตระหว่างศึกษา 13 คน

ตารางที่ 8 แสดงอัตราการจบของโครงการ CPIRD 1-2 ปีการศึกษา 2516-2549 (รุ่น 1-34)

Mega Project CPIRD 1-2	Admis-sion Amount	Gradua-tion		Non-graduation		on-time graduation		delaying graduation		*student persistence status
		Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount
CPIRD 1 (class# 23-32)	203	196	96.55	7	3.45	177	90.31	19	9.69	0
CPIRD 2 (class# 33-34)	163	152	93.25	4	2.45	135	88.82	14	9.21	7
Total	366	348	95.08	11	3.01	312	89.66	33	9.48	7

เมื่อเร็วล่าสุดโครงการ CPIRD 1 (รุ่น 23-32) ปีการศึกษา 2538-2547 รับเข้า 203 คน (10 รุ่น) อัตราการจบร้อยละ 96.55 (196 คน) ไม่จบการศึกษาร้อยละ 3.45 (7 คน) จบตามเวลาที่กำหนด ร้อยละ 90.31 (177 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 9.69 (19 คน)

เมื่อปีการศึกษา 2548 คณะฯ เริ่มโครงการ CPIRD 2 มีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 2 รุ่น (รุ่น 33-34) จำนวนที่รับเข้า 163 คน อัตราการจบร้อยละ 93.25 (152 คน) ไม่จบการศึกษาร้อยละ 2.45 (4 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 88.82 (135 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 9.21 (14 คน) ยังอยู่ระหว่างศึกษาจำนวน 7 คน

โครงการกระจายแพทย์ 1 อำเภอ 1 ทุน (ODOD) จากตารางที่ 9 เริ่มนับเข้าปีการศึกษา 2548-ปัจจุบัน จำนวน 8 รุ่น (รุ่น 33-40) 408 คน เฉพาะรุ่น 33-34 (ปีการศึกษา 2548-2549)

รับเข้าจำนวน 16 คน อัตราการจบร้อยละ 87.5 (14 คน) จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 85.71 (12 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 14.29 (2 คน) และยังอยู่ระหว่างศึกษา 2 คน เป็นนักศึกษาปัจจุบันหอพัก 392 คน

2.3 โครงการพิเศษผลิตแพทย์ตามความต้องการของหน่วยงาน

គิจการพิเศษที่เป็นโครงการพิเศษผลิตแพทย์ตามความต้องการของหน่วยงาน มี 7 โครงการ ได้แก่ โครงการรับนักเรียนจาก 4 จังหวัดภาคใต้ โครงการรับอาจารย์ปรีคลินิกเรียนแพทย์ (ขพ. 4-5) โครงการเช่าวอลิมปิก โครงการนักเรียนต่างชาติ (กัมพูชา) โครงการแพทย์ 5 ปี (รับคุณวุฒิบริณญาณรีเข้าเรียนแพทย์) โครงการบริณญาณรี-แพทยศาสตรบัณฑิต (ปรด.-พ.บ.) และโครงการผลิตแพทย์ที่มีศักยภาพสูง (MDX)

จากตารางที่ 10 อัตราการจบโครงการพิเศษ รุ่น 5-34 (ปี

ตารางที่ 9 โครงการ Mega Project-ODOD แสดงอัตราการรับเข้า-จบการศึกษา

Mega Project- ODOD Group	Admis- sion		gradua- tion		Non- graduation		on-time graduation		delaying graduation		*student persistence status		Student 1st-6th
	Amount	Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	Amount
Classes# 33-40	16	14	87.5	0	0	12	85.71	2	14.29	2	12.5	12.5	392

ตารางที่ 10 ประเภท โครงการพิเศษ (โควตาพิเศษ)

Extra Project	Admission		gradua- tion		Non- graduation		on-time graduation		delaying graduation			
			Amount		Amount		Amount		Amount			
	(Amount)	Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	%	
Students from 4-south areas	2	2	100	0	0	1	50	1	50	1	50	
Special -Lecturers	26	23	88.46	3	11.54	18	78.26	5	21.74			
Bio-Olympic	4	4	100	0	0	3	75	1	25			
International Students	3	2	66.67	1	33.33	1	50	1	50			
5-year physicians	15	15	100	0	0	14	93.33	1	6.67			
Ph.D - M.D.	4	1	25	3	75	1	100	0	0			
MDX Project	204	-	-	-	-	-	-	-	-			
Total	258	47	87.04	7	12.96	38	80.85	9	19.15			

การศึกษา 2520-2549) รับเข้าจำนวน 54 คน จบการศึกษาจำนวน 47 คน (ร้อยละ 87.04) ไม่จบจำนวน 7 คน (ร้อยละ 12.96) จบตามเวลาที่กำหนดจำนวน 38 คน (ร้อยละ 80.85) จบช้ากว่ากำหนดจำนวน 9 คน (ร้อยละ 19.15)

3. ความร่วมมือผลิตแพทเทิร์กับเครือข่ายร่วมผลิตแพทเทิร์

3.1 การผลิตแพทเทิร์ระยะที่ 1-4 (ปีที่ 1-40) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2516-2555 ทั้งหมด 40 รุ่น จำนวน 5,598 คน เป็นการรับเข้าของคณะแพทยศาสตร์ร้อยละ 81 (4,545 คน) และรับเข้าของเครือข่ายร่วมผลิตแพทเทิร์ร้อยละ 19 (1,053 คน)

จากตารางที่ 12 ระยะที่ 1-3 คณะฯ รับเข้าโครงการปกติ (รับตรงและส่วนกลาง) และมีโควตาพิเศษ ต่อมาช่วงระยะที่ 4 คณะฯ จึงเริ่มนับโครงการ Mega project ทั้ง CPIRD และ ODOD นอกจากนี้ยังเพิ่มคักยกภาพของสถาบันโดยมีโครงการรับ

เข้านักเรียนที่มีคักยกภาพทางวิชาการและภาษาอังกฤษเข้า คึกข่ายแพทเทิร์ (MDX) ซึ่งแยกมาจากกลุ่มรับตรง

3.2 อัตราการจบการศึกษานewyผลิต: คณะแพทเทิร์ฯ (มข.)

จากตารางที่ 13 อัตราการจบหลักสูตร พ.บ. ของหน่วยผลิต มข. (ไม่นับรวมเครือข่ายผลิตแพทเทิร์) ระหว่างปีการศึกษา 2516-2549 รับเข้า 34 รุ่น จำนวน 3,584 คน จบการศึกษา พ.บ. 3,434 คน อัตราการจบ ร้อยละ 95.81 จบตามเวลาที่กำหนดร้อยละ 83.49 (2,867 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 16.39 (563 คน) อยู่ระหว่างศึกษาอีก 9 คน

การผลิตแพทเทิร์ของเครือข่าย(สถาบันร่วมผลิตแพทเทิร์ 4 สถาบัน)

โดยเริ่มนับนักศึกษาจากระยะที่ 3 (22-32) และระยะที่ 4 (33-40) อัตราการจบหลักสูตร พ.บ. ของเครือข่ายผลิตแพทเทิร์

ตารางที่ 11 แสดงอัตราการรับเข้าของคณะแพทยศาสตร์และเครือข่าย

Academic Year	Phase 1-4	Faculty of Medicine of KKU (Amount)	Network of Collaboration of Medical Practitioner Production (Amount)	Total (persons)
2516-2525 (1973-1982)	ระยะที่ 1 (รุ่น 1-10) Phase 1	584	0	584
2526-2537 (1983-1994)	ระยะที่ 2 (รุ่น 11-22) Phase 2	1,282	0	1,282
2538-2547 (1995-2004)	ระยะที่ 3 (รุ่น 22-32) Phase 3	1,366	203	1,569
2548-2555 (2005-2012)	ระยะที่ 4 (รุ่น 48-55) Phase 4	1,313	850	2,163
Total (persons)		4,545	1,053	5,598

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนรับเข้าศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2516-2555 (ไม่นับรวมเครือข่ายร่วมผลิตแพทย์) รับเข้า จำนวน 4,545 คน (40 รุ่น)

Phase 1-4	Direct		Central								Extra		Total	
	Admission		admission		CPIRD		ODOD		MDX		quota			
	group	group	Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	%	Amount	%		
Phase 1: Year #1 st - 10 th (1973-82)	360	61.33	222	37.82	-	-	-	-	-	-	2	0.34	584	
Phase 2: Year #11 th - 20 th (1983-94)	800	62.45	456	35.6	-	-	-	-	-	-	26	2.03	1,282	
Phase 3: Year #23 rd - 32 nd (1995-2004)	747	47.61	593	37.79	-	-	-	-	-	-	26	1.66	1,366	
Phase 4: Year #33 rd - 40 th (2005-12)	370	28.18	259	19.73	304	23.15	150	11.42	204	15.54	26	1.98	1,313	
Total	2,277	50.10	1,530	33.66	304	6.69	150	3.30	204	4.49	80	1.79	4,545	

ระหว่างปีการศึกษา 2538-2549 รับเข้า 12 รุ่น จำนวน 382 คน อัตราการจบ ร้อยละ 94.76 (362 คน) ไม่จับการศึกษาร้อยละ 2.88 (11 คน) จบทดสอบที่กำหนดร้อยละ 89.50 (324 คน) จบช้ากว่ากำหนดร้อยละ 9.67 (35 คน) อั้วระหว่างศึกษาอีก 11 คน

จากตารางที่ 14 อัตราการจบของกลุ่ม CPIRD 1 ร้อยละ 96.55 จบทดสอบที่กำหนดร้อยละ 90.31 อัตราการจบของกลุ่ม CPIRD 2 ร้อยละ 93.25 จบทดสอบที่กำหนดร้อยละ 88.82 และอัตราการจบ ODOD ร้อยละ 87.5 จบทดสอบที่กำหนดร้อยละ 85.71

ตารางที่ 13 อัตราการจบหลักสูตร พ.บ. ของหน่วยผลิต มข. (Fac. of Medicine of KKU) *ไม่นับรวมเครื่องข่าย

Project	Admis-		Gradua-		Non		On-time		Delaying		*student
	sion	Amount	tion	Amount	%	graduation	Amount	%	graduation	Amount	%
(1) Normal Project	3,530	3,387	95.95	121	3.43	2,829	83.53	554	16.36	9	
(2) Special Project	54	47	87.04	7	12.96	38	80.85	9	19.15	0	
รวม 1-34 (classes#1-34)	3,584	3,434	95.81	128	3.57	2,867	83.49	563	16.39	9	

ตารางที่ 14 อัตราการจบหลักสูตร พ.บ. ของนักศึกษาโครงการ Mega project

Project	Admis-		Gradua-		Non		On-time		Delaying		*student
	sion	Amount	tion	Amount	%	graduation	Amount	%	graduation	Amount	%
โครงการ CPIRD I	203	196	96.55	7	3.45	177	90.31	19	9.69	0	
โครงการ CPIRD II	163	152	93.25	4	2.45	135	88.82	14	9.21	9	
โครงการ ODOD	16	14	87.5	0	0	12	85.71	2	14.29	2	
ปี 2538-49 (#12 classes)	382	362	94.76	11	2.88	324	89.50	35	9.67	11	

สรุป วิจารณ์และข้อเสนอแนะ

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลิตบัณฑิตสาขาวิชาแพทยศาสตร์โดยเน้นด้านเวชปฏิบัติทั่วไปและสุขภาพชุมชนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือสอดคล้องกับผลการสำรวจในปี 2557 ขององค์กรคุรุสภา (²) ที่พบว่าการกระจายแพทย์ของคិชย์เก่าแพทย์ขอนแก่นมีอัตราการคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของคិชย์เก่าร้อยละ 61 (กลุ่มรับตรงยังคงอยู่ปัจจุบันในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 71 กลุ่มรับจากทบวงฯ ยังคงอยู่ร้อยละ 45 กลุ่มผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท CPIRD 1-2 ยังคงอยู่ร้อยละ 69) ลดลงจากเดิมที่สำรวจได้ร้อยละ 70 ในปี 2550 โดยพิคำล ไม่เรียงและคณะ⁽³⁾ ถึงแม้จะเป็นอัตราที่ลดลงแต่ในภาพรวมแล้วคិชย์เก่าร้อยคงอยู่ในพื้นที่มากกว่าร้อยละ 60 ตามเจตนาرمณ์ของการรับเข้าคึกข่า

โครงการที่ถือว่าประสบผลลัพธ์ตามเป้าหมายทั้งอัตราการจบและการกระจายแพทย์ คือ โครงการปกติ(กลุ่มรับตรง-

กลุ่มรับจากทบวง) กลุ่มผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท CPIRD 1-2 ส่วนโครงการกระจายแพทย์ที่นำเงินมาหักทุน (ODOD) นั้น มีอัตราการจบตามเวลาต่างกันกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะคณะฯ ได้รับนักเรียนเข้าเรียนแล้วก่อนโครงการจะประกาศให้ทุนและมีเงินใช้ที่ไม่จุ่งใจให้คนเรียนเดินเข้ามารับทุนมากันโครงการพิเศษที่คณะฯ รับเข้าและจบการศึกษาไปแล้วทั้ง 6 ประเภทนั้น มี 2 ประเภท ที่ประสบผลลัพธ์ตามเป้าหมาย คือโครงการชีว-โอลิมปิกและโครงการแพทย์ 5 ปี (รับคุณวุฒิปริญญาตรีเข้าเรียนแพทย์) ปัจจัยหนึ่งเป็น เพราะมีการรับนักเรียนเข้าตามระบบสอบคัดเลือกเข้าเดียวกับโครงการปกติ ส่วนโครงการปริญญาเอก-แพทยศาสตรบัณฑิต (Ph.D.-M.D.) ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จนั้น เป็นเพราะนักศึกษาขอเปลี่ยนไปเรียนแพทยศาสตรบัณฑิตก่อนกลับไปเรียนปริญญาเอกซึ่งไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนอีก 4 ประเภท จะช้าหรือไม่สามารถเรียนจบได้ทุกคนเป็นเพราะเจ้าของทุนคัดเลือกผู้เรียนเข้ามาเองโดยไม่ผ่านการคัดกรองตามระบบปกติ ถึงแม้ทั้ง

4 ประเกณ์จะไม่ประสบความสำเร็จมากนักแต่ก็ทำให้สามารถแก้ปัญหาของส่วนราชการในระยะสั้นไป่อนได้

จากสถานการณ์การจบของคิชช์เยลก้าแพทยศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในโครงการต่างๆ ที่รับเข้า ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต⁽⁴⁾ ทั้งหมด 4 ครั้ง และเกิดโรงพยาบาลสมบบ โรงพยาบาลร่วมสอนและเครือข่ายผลิตแพทย์ เพื่อร่วมมือเป็นที่ฝึกหัดเชิงวิชาชีพแพทย์แก่นักศึกษาตามโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตหลักสูตรแรกเริ่มใช้ พ.ศ. 2521 และได้ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2528 (และเกิดสถาบันสมบบ 2 สถาบันคือโรงพยาบาลขอนแก่น และโรงพยาบาลสรรษสิทธิประดงค์เพื่อให้เป็นที่ฝึกปฏิบัติงานของ Extern¹³) หลักสูตรที่สอง พ.ศ. 2530 หลักสูตรที่สาม พ.ศ. 2540 หลักสูตรที่สี่ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552 ซึ่งทุกหลักสูตรเน้นการพัฒนาชนบท เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และเป็นฐานในการพัฒนาโรงพยาบาลในภูมิภาคอีกด้วย

โรงพยาบาลขอนแก่นเป็นเครือข่ายการผลิตแพทย์ที่เข้มแข็งที่สุดของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น⁽⁵⁾ ในระยะก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์และอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ได้นำนักศึกษาแพทย์ไปสอนที่โรงพยาบาลขอนแก่น ซึ่งต่อมาได้เข้าร่วมโครงการ Mega Project ปี 2538 มาจนปัจจุบันด้วย จึงมีความร่วมมือด้านแพทยศาสตร์ศึกษาที่เข้มแข็ง ตลอดจนกระบวนการรับเข้า การดูแลนักศึกษาแพทย์ระหว่างการเขียนคลินิกอย่างเอ้าใจใส่ การประเมินผลการศึกษา การอบรมอาจารย์ด้านแพทยศาสตร์ศึกษา ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร คณาจารย์จากศูนย์แพทยศาสตร์ศึกษาโรงพยาบาลขอนแก่น มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ทำให้โครงการผลิตแพทย์เพิ่ม CPIRD 1-2 ประสบความสำเร็จในเวลาต่อมา จนมีอัตราการจบสูงสุด จนถึง

¹³ Extern หมายถึงนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 (ชั้นปีสุดท้าย) การเรียนแต่ละรายวิชาเน้นการฝึกหัดเชิงการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลกับผู้ป่วยจริง

ปัจจุบันโรงพยาบาลขอนแก่นได้รับเข้ารับการศึกษาแพทย์ที่มีคุณภาพสูง (ODOD) พร้อมๆ เครือข่ายผลิตแพทย์อีก 3 สถาบันได้แก่ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประดงค์ (2538) โรงพยาบาลอุดรธานี (2552) และโรงพยาบาลสาราม (2553)

นอกจากนี้คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังริเริ่มโครงการใหม่ที่รับเข้ารับการศึกษาที่มีคุณภาพทางวิชาการและภาชนะกฤษเข้าศึกษาแพทย์ (MDX) เพื่อเพิ่มคุณภาพแก่สถาบัน ซึ่งกลุ่มนี้อยู่ระหว่างการศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

ข้อเสนอแนะ แม้จะมีโครงการผลิตแพทย์ใหม่เพิ่มขึ้นแต่คณะฯ ควรจะทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อตอบปัญหาการขาดแคลนแพทย์หรือเพื่อเพิ่มกำลังคนด้านสุขภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

กิจกรรมประจำ

ขอขอบคุณคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ให้ทุนวิจัยและสมาคมคิชช์เยลก้าทำงานบริการการศึกษาของคณะฯ ผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำให้งานบรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- Faculty of Medicine, Khon Kaen University. Master plan: the collaborative project to increase production of rural medical physicians B.E. 2542-2553. (B.E. 2542). (in Thai)
- Ngoson A. Distribution of medical school alumni, Faculty of Medicine, Khon Kean University. KKU Institutional Research Journal 2016;4(1):37-43. (in Thai)
- Maireang P, Ngoson A, Runvat A, Sribussayakul B. Retention rate of medical graduates of Khon Kaen University in northeastern part. Journal of Health Systems Research 2008;2:2:233-40. (in Thai)
- Faculty of Medicine, Khon Kaen University. Doctor of Medicine Program. B.E. 2521, 2530, 2540 and 2552. (in Thai)
- Faculty of Medicine, Khon Kaen University. The Accelerated production project of physicians for rural population, B.E. 2547-2556, subject to resolution of the Cabinet on June 15, B.E. 2547.